

Kulturdepartementet

Vår ref.:
2013/1996-20286/2013/ELSA

Arkiv:
C00/&13

Deres ref.:

Dato:
10.06.2013

Høringssvar- NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014

Høring ble behandlet i Hovedutvalget for oppvekst og kultur 04.06.d.å. og følgende høringsuttalelse ble vedtatt:

Kulturutredningen 2014 er et omfattende dokument som har gått grundig inn i alle relevante problemstillinger knyttet til kulturområdet og kulturpolitikken. Utredningen tar for seg kulturpolitikk i et historisk perspektiv, diskuterer dagens situasjon og legger fram anbefalinger for en framtidig kulturpolitikk. Vi har inntrykk av at alle innspill fra berørte instanser har blitt tatt opp til vurdering.

Utredningen beskriver de satsingene som er gjort gjennom kulturløftet I og II, og Steinkjer kommune støtter Utvalgets konklusjon om at et tredje kulturløft må være et lokalt kulturløft som styrker det utredningen peker på som den kulturelle grunnmuren: Folkebibliotek, kulturskoler, ungdomssatsing og frivillig kulturarbeid, samt styrking av kulturfaglig kompetanse i kulturadministrasjonene.

Utredningen er omfattende og gir en god beskrivelse av kulturpolitiske satsningsområder fram til i dag. Den avgrensningen av hva som skal oppfattes som det kulturpolitiske ansvarsfeltet i forhold til hva som ulike grupper (etnisk, geografisk, kjønn, alder mv) oppfatter som vesentlige deler av sin kultur er nyttig og klargjørende.

Steinkjer kommune vil ikke gå inn på alle deler av utredningen, men konsentrere sine uttalelser om de framlagte forslagene om hva som bør omfattes av et tredje Kulturløft og som peker mot en framtidig kulturpolitikk:

1. Nasjonale mål for kulturpolitikken

Steinkjer kommune ser positivt på at det foreslås gjennomgående nasjonale mål for kulturpolitikken med utgangspunkt i de verdiene som er beskrevet. Hittil har kulturpolitikken og organisering av kulturfeltet vært delt i et statlig, et regionalt og et varierende kommunalt nivå. Ved å legge nasjonale føringer for en kulturpolitikk på et overordnet nivå slik utvalget foreslår, vil den enkelte kommune fortsatt ha gode muligheter til å utforme sin lokale kulturpolitikk slik at den svarer på utfordringene i den enkelte kommune og samtidig følger opp nasjonale mål.

2. Ytringskultur som kulturpolitikken ansvarsområde

Steinkjer kommune er enig med utvalget i denne tydeliggjøringen av kulturpolitikken ansvarsområde. Definisjonen gir rom for både tradisjonelle og nyskapende kulturvirksomheter som oppstår lokalt, samtidig som definisjonen er vid nok til å romme en nasjonal kulturpolitikk. Definisjonen setter ikke grenser for hva enkeltpersoner eller grupper vil oppfatte som del av sin kultur, men er en avgrensning av det offentliges ansvar for utvikling av kulturpolitikken.

3. Tid for lokalt kulturløft

Steinkjer kommune kjenner seg igjen i beskrivelsen av at kommunale virksomheter som bibliotek, kulturskoler, ungdomsklubber og tilskuddsmidler til frivilligheten har måttet tåle stillstand eller nedskjæringer på linje med øvrige kommunale virksomheter, samtidig som det er gjort store løft på andre kulturområder. Vi er enige i at det nå må komme et løft for kulturskolene, bibliotekene, ungdomskubbene og frivilligheten. I tillegg bør Kulturløftet III prioritere styrking av lokale kulturytringer som folkemusikk, -dans og fortellertradisjoner.

På det organisatoriske området har det også i vår kommune – som i resten av fylket - vært en utvikling bort fra egne kulturledere i rådmannens ledergruppe og egne kulturpolitisk utvalg. Uavhengig av organisering ser vi behovet for å ha en sterk kulturfaglig administrativ kompetanse som en viktig del av den kommunale grunnmuren i tillegg til de områdene utvalget beskriver.

Når det gjelder anbefaling fra utvalget om øremerking av tilskudd for å styrke virksomheten på de nevnte områdene, mener Steinkjer kommune at dette vil kunne slå uheldig ut. Kommunene har forskjellig profil på kulturinnsatsen: noen har full kulturskoledekning mens bibliotekene har måttet tåle nedskjæringer – hos andre er det omvendt. Etter vår mening vil det være et bedre økonomisk virkemiddel å belønne kommunene etter grad av måloppnåelse i forhold til et sett av utvalgte kriterier. Et eksempel kan være at de kommunene hvor alle grunnskoleelever har tilbud om kulturskoleplass får full uttelling gjennom rammeoverføringer til dette formålet, og at de som ikke oppfyller målet får en tilsvarende mindre. På denne måten vil en belønne kommuner som strekker seg for å gjøre en ekstra innsats, uten å overstyre lokaldemokratiet. Kommuner som får et regionalt ansvar for å ta vare på distriktskulturen må, i tråd med etablert praksis, få særskilte statstilskudd til dette. I tillegg bør staten vurdere å innføre en egen tilskuddsordning til dirigentlønn som korpene kan søke på – og eventuelt andre tilskuddsordninger som bidrar til styrking av det frivillige kulturlivet.

4. Fra kulturell infrastruktur til kulturelt innhold og kunstnerisk kvalitet

Steinkjer kommune har ingen innvendinger mot de forlagene som legges fram for å vitalisere og utvikle innholdet i kulturinstitusjonene. Vi vil imidlertid påpeke at grendehus og samfunnshus viktige lokale kulturarenaer, og de er ofte de eneste arenaene som frivilligheten har økonomi til å benytte seg av. Mange av disse byggene er tæret av tidens tann eller trenger en oppgradering. Regjeringa bør vurdere en økning av rammen for spillemidler til kulturhus, slik at de lokale eierne, frivilligheten, får bedre mulighet til å sette byggene i stand.

5. Kunnskapsbasert kulturpolitikk

Steinkjer kommune har registrert at flere forskningsinstitusjoner har gjennomført forskning på deler av kulturområdet – og fortrinnsvis på kultur som virkemiddel for å oppnå andre mål (bolyst, næringsutvikling, folkehelse mv), men lite på kunst og kultur som egne fagområder. All offentlig virksomhet bør være basert på best mulig kunnskap – og derved best mulig praksis, og vi støtter forslaget om oppretting av eget forskningssenter.

6. Kulturpolitikens sektoransvar

Steinkjer kommune ser forslaget om å utvide kulturdepartementets politikkområde som en konsekvens av utvalgets påpekning av at det er behov for å fastslå nasjonale mål for kulturpolitikken. Vår samarbeidsorganisasjon "Byer i Midt-Norge" har tidligere gått igjennom organiseringen av kulturområdet i våre kommuner, og sett at det har vært store forskjeller, spesielt når det gjelder organisering av kulturskoler og på idrettsområdet. Dette vanskeliggjør både en sammenligning av kommunenes innsats på kulturfeltet og muligheten for prosjektsamarbeid over kommunegrensene på en del områder.

Når det gjelder kulturskolene er de delvis organisert under oppvekstområdet og dels under kulturområdet, men det synes ikke som om dette har avgjørende innvirkning på hvordan kulturskolene arbeider i de ulike kommunene. Hovedkontakten mellom kommunen og kirkesamfunnene, barne- og ungdomsorganisasjoner, fritidsklubber og frivilligheten generelt går allerede gjennom kulturavdelingene, mens landbruksavdelingene og kulturavdelingene samarbeider om kulturminneområdet: landbruksavdelingen har kontakten opp mot grunneier og

miljøverndepartementets tilskuddsordninger, mens kultur har kontakten opp mot museene, reiselivet og diverse arrangement som knyttes opp mot kulturarven.

Steinkjer kommune støtter i prinsippet at de ansvarsområdene som kulturutredningen trekker fram legges til kulturdepartementet, og at dette blir en gjennomgående, nasjonal organisering av det kulturpolitiske området.

Når det gjelder kulturskolene har de sin viktigste funksjon som skole for grunnskoleelever og som talentutviklere. Men de blir stadig viktigere også som opplærings- og ressursentre for lokalt kulturliv både i egen kommune og gjennom interkommunale samarbeidsprosjekt. I tillegg er kulturskolene viktige kulturarbeidsplasser for fagutdannede utøvere, og en organisering opp mot kultursektoren vil bidra til å løfte fram betydningen av at gode utøvere og gode pedagoger er viktige for utviklingen av lokalt kulturliv.

Kulturminner skal på den ene siden vernes og i varetas, og på den andre siden skal kulturminnene formidles og skape grunnlag for demokratibygging (felles verdier) og for utvikling. Fra et kommunalt ståsted er det viktig å se disse funksjonene i sammenheng, og det vil være enklere om ansvaret ligger til samme departement og til samme kommunale avdeling. For de øvrige områdene som nevnes er det lokal ansvaret i hovedsak plassert i kulturavdelingene, og det vil oppleves som en forenkling å ha ett departement å forholde seg til.

7. Kulturpolitikens lovgrunnlag

Steinkjer kommune ser positivt på forslaget om å gjøre kulturloven til et mer aktivt verktøy enn i dag i hvis dette kan føre til en bedre omforent forståelse av hvordan de ulike forvaltningsnivåene skal utøve sitt ansvar i forhold til loven. Til forslaget om at kultur skal sidestilles med folkehelse i Plan- og bygningsloven, ser vi det som en naturlig konsekvens av at Folkehelseloven selv slår fast at de viktigste verktøyene for å fremme god folkehelse ligger utenfor helsesektoren. De øvrige endringsforslagene er naturlige konsekvenser av forslagene i punkt 6.

8. En bærekraftig kunstnerpolitikk

Steinkjer kommune har ingen kommentarer til dette punktet.

9. Kulturelt medlemskap

Steinkjer kommune mener at dette er et viktig satsingsområde for å skape trygge, demokratiske lokalsamfunn, og at dette er et område et framtidig forskningssenter for kunnskapsbasert kulturpolitikk kan gi vesentlige bidrag til hvordan man lokalt og nasjonalt kan bygge ned kulturelle barrierer mellom grupper av innbyggere.

10. Konklusjon

Steinkjer kommune slutter seg i all hovedsak til de vurderingene og tiltakene som kulturutredningen foreslår. Når det gjelder innføring av økonomiske incitamenter, ønsker kommunen ingen øremerking, men ber regjeringa vurdere å belønne måloppnåelse gjennom økte rammeoverføringer samt nye tilskuddsordninger for frivilligheten.

Med hilsen

Ellen Samuelsen
kultursjef